

بسمتای

معرفی رشته فقه و اصول

موضوع فقه و اصول با سابقه هزار ساله حوزه شیعه از آن جهت مورد توجه قرار گرفته که تعلیم و تعلم احکام مورد ابتلاء شریعت مقدس اسلام، از اوجب واجبات بعد از معرفه الله است. از جهت دیگر در عصر حاضر با توجه به اقبال عمومی بر اطلاع از مسائل فقه امامیه، از اقصی نقاط عالم و نیازهای درونی جامعه برای ساختن تمدن اسلامی، نیاز به تعلیم و تعلم فقه و اصول شیعه ضرورت دو چندان یافته است.

توجه ویژه به موضوع زن در عرصه های مختلف دنیای امروز خصوصاً در بعد حقوقی، وظیفه دانش پژوهان خواهر در حوزه علوم دینی و مراکز حوزوی مرتبط را در این زمینه دوچندان می کند. تا با تقویت بنیه علمی خود، بتوانند معارف ناب اسلام و مکتب اهل بیت علیهم السلام را در قالب و فرم دنیای امروز، به همه عرضه کنند. تا زمینه برای انجام به تکالیف شرعی در ابعاد مختلف زندگی فراهم گردد و انسان امروز که از موانع رشد و کمال رنج می برد بتواند به هدف عالی خود برسد.

جامعه الزهراء (سلام الله علیها) این هدف عالی را در نظر گرفته و اولین رشته تحصیلی در مقطع تکمیلی را در موضوع فقه و اصول در اوایل دهه هفتاد تاسیس نموده است.

معرفی ساختار رشته فقه و اصول

رشته فقه و اصول در چهار مقطع سطح دو، سه و چهار و دوره عالی در جامعه الزهراء (س) ارائه می شود. در مقطع سطح دو، پس از گذراندن واحدهای عمومی، ۳۰ واحد اختصاصی در موضوع فقه و اصول تحت عنوان گرایش فقه ارائه شده است. در مقطع سطح سه، ۱۰۲ واحد تحت عنوان رشته فقه و اصول گذرانده می شود. (بر اساس مصوبه جدید شورای سیاست گذاری حوزه های علمی میزان واحدهای سطح سه به حدود ۸۵ واحد تقلیل می یابد) در آینده نزدیک (به احتمال زیاد نیمه اول ۱۴۰۰) دو گرایش جدید فقه و حقوق خصوصی و گرایش فقه و حقوق جزا نیز به گرایش های این رشته اضافه می شود. این شاء الله در مقطع سطح چهار، ۸۰ واحد در گرایش های مختلف فقه و اصول ارائه می شود که فعلاً گرایش فقه خانواده در حال اجرا است. البته راه اندازی گرایش های دیگر از قبیل گرایش فقه الحکومه و فقه العبادات نیز در دست بررسی می باشد. در مقطع دوره عالی فقه و اصول؛ ۸۰ واحد تحت عنوان دوره عالی فقه و اصول گذرانده می شود. که هدف آن اصطیاد مبانی استنباط احکام است..

اهداف رشته فقه

- ✓ ۱. ایجاد توان بهره گیری از منابع فقهی و اصولی؛
- ✓ ۲. ایجاد توان تدریس در دوره قبلی تحصیلات حوزوی (سطح دو) و مقطع کارشناسی دانشگاهها در فقه و اصول؛
- ✓ ۳. تقویت توان تبلیغ و تألیف در زمینه احکام و معارف اسلامی؛
- ✓ ۴. آماده سازی استعدادها برتر به منظور ورود به مقطع بالاتر؛
- ✓ ۵. تربیت پژوهشگران خصوصاً در حوزه مباحث زنان.

لازم به ذکر است برای عده ای تصور ناصحیحی در مورد هدف از رشته فقه ایجاد شده مبنی بر اینکه فقط کسانی باید به رشته فقه و اصول وارد شوند که قصد و توانایی مجتهدشدن را داشته باشند!! در حالیکه این تصور به هیچ وجه قابل توجیه نیست. فهم صحیح احکام و تبیین صحیح آن - که فقدان آنها در قاطبه محصلین علوم دینی مشکل ساز شده است و در عین حال نیاز فراگیر در جامعه اسلامی می باشد - از جمله اهداف مهم و مؤثر تحصیل در این رشته می باشد.

سیاستها

۱. محیط‌سازی به منظور تعالی اخلاقی و معنوی طلاب؛ ✓
۲. تکیه بر آموزش محورها و موضوعات اصلی فقه و اصول؛ ✓
۳. تأکید بر پویایی برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و توجه به نیازهای روز؛ ✓
۴. اهتمام بر درک و به‌کارگیری متون و منابع، در حدّ دوره؛ ✓
۵. تأکید بر نقش محوری زن در تحکیم خانواده در امور آموزشی و پژوهشی؛ ✓
۶. توجه به ویژگی‌های بانوان در برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و تربیتی. ✓

زمینه‌های فعالیت فارغ‌التحصیلان

۱. تدریس در مراکز آموزشی (با توجه به کثرت واحدهای فقهی و اصولی در مقطع سطح ۲، و مقطع سطح ۳ رشته‌های مختلف)؛ ✓
۲. تحقیق و پژوهش با هدایت مراکز پژوهشی؛ ✓
۳. فعالیت‌های تبلیغی و ارائه مشاوره در حوزه مباحث حقوقی و فقهی؛ ✓
۴. امکان ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر رشته‌های مرتبط حوزوی و دانشگاهی. ✓

«مواد درسی رشته فقه و اصول»

جدول کلی دروس سطح ۳ رشته فقه و اصول			جدول دروس گرایش فقه و اصول (سطح ۲)		
واحد	نام درس		واحد	نام درس	
۱۰	دروس عمومی	۱	۲	تاریخ فقه و اصول	۱
۹۲	دروس تخصصی (با احتساب پایان نامه)	۲	۲	کلیات علم رجال	۲
۱۰۲	تعداد کل واحدها		۲	مقدمه علم حقوق	۳
			۵	اصول فقه ۴	۴
			۶	فقه ۴	۵
			۳	فقه ۵	۶
			۴	فقه ۶	۷
			۲	قواعد فقهی	۸
			۲	فقه الحدیث	۹
			۲	مقاله	۱۰
			۳۰	تعداد کل واحدها	

عناوین تفصیلی دروس سطح ۳

۲. دروس تخصصی		۱. دروس عمومی	
واحد	نام درس	واحد	نام درس
۱۶	فقه ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ (فقه استدلالی)	۴	تفسیر قرآن ۱ و ۲
۱۱	فقه ۹ و ۱۰ (مکاسب محرمه)	۲	تجزیه و ترکیب
۹	فقه ۱۱ و ۱۲ (مکاسب بیع و خیارات)	۴	عقائد خاص شیعه ۱ و ۲
۲۵	اصول فقه ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ (حلقه ثالثه)	۱۰	جمع کل واحدهای عمومی
۴	قواعد فقهی ۱ و ۲	دروس پیش نیاز برای کسانی که گرایش نخوانده‌اند	
۲	روش تحقیق و کارورزی	۱۰	فقه ۱ و ۲ و ۳ (شرح لمعه)
۴	عربی معاصر ۱ و ۲	۲	اصول فقه
۲	رجال کاربردی	۱	کلیات علم رجال
۲	حقوق مدنی	۱	مقدمه علم حقوق
۲	حقوق جزا	۱۴	جمع کل واحدهای پیشنهادی
۴	فلسفه فقه ۱ و ۲		
۳	آیات الاحکام		
۲	آشنایی با متون فقهی		
۲	فقه مقارن		
۴	پایان نامه		
۹۲	جمع کل واحدهای تخصصی		

جدول کلی دروس گرایش فقه خانواده (سطح چهار)

تعداد واحد	عنوان درس
۱۲	فقه عمومی
۱۶	اصول فقه
۲۸	فقه اختصاصی
۴	سایر دروس
۲۰	رساله علمی
۸۰	جمع کل واحدهای تخصصی

عناوین و مشخصات کلی دروس دوره عالی فقه

أ. عناوین مرحله اول:

اهداف	واحد	عنوان درس	ردیف
ایجاد توانایی استخراج آراء، استفاده کاربردی در مسیر انتخاب نظر در باب اجتهاد و تقلید	۸	فقه عالی ۱	۱
ایجاد توانایی استخراج آراء، استفاده کاربردی در مسیر انتخاب نظر در کتاب طهارت	۸	فقه عالی ۲	۲
ایجاد توانایی استخراج آراء، استفاده کاربردی در مسیر انتخاب نظر در اهم مباحث کتاب الصلاة	۸	فقه عالی ۳	۳
ایجاد توانایی استخراج آراء، استفاده کاربردی در مسیر انتخاب نظر در احکام عمومی معاملات	۸	فقه عالی ۴	۴
ایجاد توانایی استخراج آراء، استفاده کاربردی در مسیر انتخاب نظر در احکام حکومتی	۸	فقه عالی ۵	۵
ایجاد توانایی استخراج آراء، نقد و نظر در مسیر انتخاب رأی در قواعد مباحث الفاظ	۸	اصول فقه عالی ۱	۶
ایجاد توانایی استخراج آراء، استفاده کاربردی در مسیر انتخاب نظر در قواعد باب امارات	۸	اصول فقه عالی ۲	۷
ایجاد توانایی استخراج آراء، استفاده کاربردی در مسیر انتخاب نظر در قواعد باب براءت و احتیاط	۸	اصول فقه عالی ۳	۸
ایجاد توانایی استخراج آراء، استفاده کاربردی در مسیر انتخاب نظر در قواعد باب استصحاب	۸	اصول فقه عالی ۴	۹
ایجاد توانایی استخراج آراء، استفاده کاربردی در مسیر انتخاب نظر در قواعد باب تعارض	۸	اصول فقه عالی ۵	۱۰
ایجاد توانایی در اهم قواعد رجالی، فلسفه فقه و موضوعات مستحدثه مرتبط	۰	کارگاه های تخصصی	۱۱
تقویت و عینیت بخشیدن به فعالیت های علمی و پژوهشی در هر سال تحصیلی	۰	مقاله علمی	۱۲
۸۰		جمع	